LAW FORUM 2026

Konferencijos apibendrinimas

2026 m. spalio 15 d. › Vilnius

Apibendrinimas parengtas pasitelkiant dirbtinio intelekto įrankį. Tai teminė renginio turinio santrauka, mintys perteiktos apibendrintai ir nėra pažodinės dalyvių citatos.

Dalia Grybauskaitė

“Lyderystė neramiais laikais:
valstybė, teisė ir atsakomybė už ateitį“.

Dalia Grybauskaitė lyderystę apibrėžė per asmeninę atsakomybę ginti teisę ir demokratines vertybes. Jos požiūriu, teisininko pareiga neapsiriboja formaliu pareigų atlikimu: būtina atpažinti neteisėtą spaudimą ir jam pasipriešinti savo kompetencijos lygmeniu. Atsakomybė prasideda nuo kiekvieno teisėjo ar teisėsaugos darbuotojo ir didėja kylant pareigų hierarchijoje.

Užimtos pareigos, pranešėjos vertinimu, reiškia įsipareigojimą atlikti tai, kas būtina, net kai tai vargina ar kainuoja asmeniškai. Atsakomybės perkėlimas kitiems arba pasitraukimas nuo sunkiausių sprendimų nesuderinamas su lyderyste. Kuo aukštesnės pareigos, tuo didesnė atsakomybės našta.

Pranešėja nurodė, kad teisėjai kartais lieka paskutine užtvara neteisėtiems politiniams veiksmams. JAV teismų pasipriešinimą spaudimui pateikė kaip principingumo pavyzdį, kartu pripažindama, kad ne visi teisėjai spaudimui atsispiria. Lietuvos teisininkus ragino neleisti politikams diktuoti, kaip vykdyti profesinę pareigą, pasitikėti savo vaidmens svarba ir būti pasirengusiems asmeninei atsakomybei už laisvės išsaugojimą.

Pavol Žilinčik

„Integralumas ir lyderystė teisininko profesijoje: gyvybiškai svarbu, bet apibrėžti sudėtinga“.

Pavol Žilinčik nagrinėjo profesinį integralumą: principų, deklaruojamų vertybių ir veiksmų nuoseklumą. Pranešimą grindė savo veikla vertinant kandidatų etiką Ukrainos teisingumo sistemoje bei tyrimais apie integralumo sampratą. Jo pagrindinė mintis buvo praktinė: net neturint visiems priimtino apibrėžimo, organizacijos gali stiprinti profesinį sąžiningumą atvirai aptardamos tikras dilemas.

P. Žilinčik palygino integralumą su Lietuvoje vartojamomis nepriekaištingos reputacijos, atsparumo korupcijai ir profesinio sąžiningumo sąvokomis. Slovakijos pavyzdžiu parodė problemą: integralumas naudojamas kaip teisėjų atrankos ir tolesnės veiklos kriterijus, tačiau nepakankamai aiškus jo turinys leidžia mažus pažeidimus sureikšminti, o rimtus sumenkinti. Vertinimo aiškumas reikalingas tam, kad etikos standartai nebūtų taikomi pasirinktinai.

Jis taip pat pastebėjo, kad tarptautiniai dokumentai ir etikos kodeksai dažnai pabrėžia integralumo svarbą, bet jų aiškinimas abstrakčiomis vertybėmis nepadeda išspręsti konkrečių situacijų.

Kalbėdamas apie tai, kas skatina netinkamą elgesį, pranešėjas pabrėžė, vieną priežasčių grupę sudaro pinigai, turtas, karjera, įtaka ar noras padėti draugams, o kitą – baimė, spaudimas, tariamas kolegialumas ir grėsmė būti atstumtam.

Organizacijos kultūra gali būti tokia pat reikšminga kaip individualus charakteris. Vadovai lemia, apie ką leidžiama kalbėti (požiūrį į vertybes ir jų ignoravimo apraiškas), o grįžtamojo ryšio nebuvimas silpnina instituciją. P. Žilinčik ragino mokytis atpažinti etinius klausimus, kurie kasdienėje veikloje nebūtinai atrodo akivaizdūs.

Hans Petter Graver

„Teisinės valstybės silpnėjimo priežastys ir pasekmės. Kas turi ją ginti?“

Oslo universiteto profesorius Hans Petter Graver aptarė, kaip silpninama teisės viršenybė ir kokiais būdais teisininkai gali tam priešintis. Pranešimo pagrindas buvo jo tyrimai apie teismų santykį su autoritarine valdžia Europos istorijoje ir dabartiniais laikais. Jis pabrėžė, kad demokratijos išlikimas priklauso ir nuo teisinės valstybės apsaugos, o profesionalų pastangos turi apimti visuomenės informavimą bei bendradarbiavimą.

H. P. Graver išskyrė tris teisės viršenybės pamatus: teisėtumą, tinkamas procedūras ir institucines garantijas. Valstybės valdžia turi veikti teisės pagrindu ir jos ribose; visi, įskaitant valstybės pareigūnus, turi būti lygūs prieš įstatymą. Nepriklausoma kontrolė turi užtikrinti, kad valdžia laikytųsi tiek materialiųjų, tiek procedūrinių ribų. Šiuolaikinėje sistemoje pagrindinis šios kontrolės vaidmuo tenka nepriklausomiems teismams.

Profesorius atkreipė dėmesį į autoritarėjimo tendencijas Europoje ir Šiaurės Amerikoje. Jo vertinimu, valdžią koncentruojantys lyderiai pirmiausia riboja saviraiškos laisvę, taip pat taikosi į teismus ir kitus valdžios atsvarų mechanizmus. Silpnėjant teisės viršenybei mažėja ir galimybė pakeisti valdžią rinkimais.

Profesorius akcentavo teisėjų organizacijų, advokatūros, pilietinių organizacijų ir tarptautinių kolegų ryšių ir tarpusavio paramos svarbą ginant pamatines teisines vertybes. Bendras veikimas mažina atskiro žmogaus pažeidžiamumą ir padeda parodyti, kad teismų nepriklausomumas yra visuomenės interesas. Jis priminė Lenkijos “Tūkstančio mantijų žygį” kaip tokio solidarumo pavyzdį.

Sąmoninga lyderystė ir atsakingumas profesijoje

LAW FORUM diskusijoje „Sąmoninga lyderystė ir atsakingumas profesijoje“ dalyvavo Prezidentė **Dalia Grybauskaitė**, Ukrainos Aukščiausiojo Teismo teisėjas **Ivan Miščenko**, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkė **Danguolė Bublienė** ir Mokslų Akademijos Prezidentas **prof. hab. dr. Vytautas Nekrošius**. Diskusiją moderavo teisingumo reformų konsultantė **Reda Molienė**.

Diskusijoje apie sąmoningą lyderystę ir atsakomybę profesijoje buvo nagrinėjama, ką reiškia būti lyderiu sudėtingų pasirinkimų, krizių ir visuomenės iššūkių akivaizdoje. Svarstyta, kada tinkamo profesinių pareigų atlikimo nebepakanka ir prireikia platesnio asmeninio įsipareigojimo valstybei, visuomenei bei pamatinėms vertybėms. Ukrainos karo patirtis atskleidė skirtingas atsakomybės formas – nuo tiesioginio valstybės gynimo iki nenutrūkstamo teisingumo vykdymo karo sąlygomis. Pabrėžta, kad tikroji lyderystė grindžiama ne formaliu statusu ar pareigomis, o asmeniniu pavyzdžiu, vertybiniu nuoseklumu ir gebėjimu pelnyti žmonių pasitikėjimą.

Daug dėmesio skirta drąsai priimti sudėtingus ir nepopuliarius sprendimus, net kai trūksta informacijos, visuomenės palaikymo ar tenka susidurti su kritika. Lyderystė siejama su pasirengimu prisiimti atsakomybę už savo sprendimus, priimti rizikas ir ginti principinę poziciją net esant išoriniam spaudimui. Kartu akcentuota, kad atsakingas vadovavimas reikalauja ne tik asmeninės drąsos, bet ir pasiryžimo išlaikyti vertybinį nuoseklumą bei gebėjimo ir noro pirmiausia rūpintis žmonėmis ir institucijos interesais, o ne asmeniniu statusu.

Aptariant lyderystę teisininko profesijoje, išryškėjo profesinio nepriklausomumo, santūrumo ir aktyvios pilietinės atsakomybės santykis. Diskutuota, ar teisėjui pakanka kalbėti savo sprendimais, ar tam tikromis aplinkybėmis jis privalo viešai ginti teisės viršenybę, teismų nepriklausomumą ir pamatines žmogaus teises.

Pabrėžta, kad lyderystė nėra vien vadovaujančias pareigas einančių asmenų privilegija – ji pasireiškia ir kasdieniu sąžiningu, nepriklausomu profesinių pareigų vykdymu. Kartu išryškintas visos teisininkų bendruomenės solidarumo ir bendros atsakomybės už teisingumo sistemos autoritetą bei visuomenės pasitikėjimą ja poreikis.

Svarbi diskusijos tema buvo profesinės bendruomenės vidinė kultūra ir laisvė išsakyti kitokią nuomonę. Keltas klausimas, ar teisininkų bendruomenėje pakanka erdvės atvirai diskusijai, konstruktyviai kritikai ir nesutikimui su autoritetais, nebijant neigiamų pasekmių karjerai ar santykiams su kolegomis. Akcentuota, kad nepriklausomumą gali riboti ne tik išorinis politinis spaudimas, bet ir vidinė hierarchija, konformizmas bei baimė išsiskirti. Todėl brandžiai profesinei kultūrai būtini abipusė pagarba, gebėjimas išklausyti skirtingus argumentus ir saugi aplinka diskusijai.

Diskusija taip pat atskleidė, kad asmeninė lyderystė neatsiejama nuo institucijų brandos ir tarpusavio pagarbos. Teisės viršenybei užtikrinti nepakanka vien drąsių ir principingų asmenybių – būtinos veiksmingos valdžių atsvaros, aiškios institucijų kompetencijų ribos, skaidrūs sprendimų priėmimo procesai ir konstruktyvus konstitucinių partnerių bendradarbiavimas.

Teisininkų komandų transformacija

Diskusijoje “Teisininkų komandų transformacija’ dalyvavo Vilniaus universiteto Teisės fakulteto dekanė **prof. dr Vigita Vėbraitė**, Advokatų tarybos pirmininkas **Mindaugas Kukaitis**, Lietuvos teisėjų asociacijos pirmininkė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja **Sigita Jokimaitė**, VšĮ “Investuok Lietuvoje” personalo vadovė **Gina Leontjeva** ir Vinted vyr. personalo direktorė **Viktorija Jaksebagaitė**. Diskusiją moderavo advokatų profesinės bendrijos AVOCAD partneris **Jonas Zaronskis**.

Diskusijoje nagrinėta, kaip keičiasi jaunųjų teisininkų lūkesčiai, profesinės karjeros modeliai ir organizacijų gebėjimas pritraukti bei išlaikyti talentus. Vienas svarbiausių diskusijos klausimų – ar jauni specialistai turi prisitaikyti prie nusistovėjusių organizacijos taisyklių, ar pačios organizacijos turi keistis, atliepdamos naujos kartos poreikius. Pabrėžta, kad jaunesnių darbuotojų noras diskutuoti, kvestionuoti autoritetus, gauti grįžtamąjį ryšį ir turėti daugiau savarankiškumo neturėtų būti vertinamas kaip motyvacijos ar profesinės atsakomybės stoka. Priešingai, tai skatina organizacijas permąstyti vadovavimo praktikas, hierarchinius santykius ir profesinio bendradarbiavimo kultūrą.

Daug dėmesio skirta darbdavio patrauklumui ir tikriesiems darbuotojų motyvacijos veiksniams. Skirtingų sektorių patirtys atskleidė, kad konkurencingas atlygis ir papildomos naudos yra svarbūs, tačiau ilgalaikį darbuotojų įsitraukimą pirmiausia lemia prasmingas darbo turinys, profesinio augimo galimybės, vadovavimo kokybė, pasitikėjimas ir organizacijos kultūra. Akcentuota, kad lankstumas nėra vien nuotolinis darbas ar laisvas grafikas – jis turi būti grindžiamas aiškiais susitarimais dėl rezultatų, atsakomybės ir darbo kokybės. Kartu išryškėjo viešojo sektoriaus, ypač teismų, iššūkiai konkuruojant dėl talentų ribotais finansiniais ištekliais. Vis dėlto pabrėžta, kad finansiniai apribojimai neturėtų tapti pasiteisinimu nepakankamam dėmesiui vadybai, darbuotojų ugdymui ir darbo aplinkos kokybei.

Svarbi diskusijos dalis buvo skirta mentorystei, profesinių autoritetų kaitai ir skirtingų kartų bendradarbiavimui. Jauni specialistai tikisi ne tik vadovų nurodymų, bet ir galimybės mokytis, gauti konstruktyvų grįžtamąjį ryšį, kelti klausimus ir nebijoti suklysti ar nesutikti su labiau patyrusiais kolegomis. Pabrėžta, kad profesinis autoritetas vis labiau grindžiamas kompetencija, gebėjimu įtraukti ir ugdyti kitus, o ne vien užimamomis pareigomis ar darbo stažu. Kartu akcentuota būtinybė aiškiau pristatyti jaunimui skirtingų teisinių profesijų prasmę, visuomeninę vertę ir karjeros galimybes. Sėkmingai komandų transformacijai svarbus abipusis mokymasis, kai skirtingų kartų patirtys papildo viena kitą, o profesinis dialogas tampa kasdienės organizacijos kultūros dalimi.

Diskusijoje taip pat išryškėjo dirbtinio intelekto poveikio teisininko profesijai ir jaunųjų specialistų rengimui paradoksas. Viena vertus, DI suteikia galimybių didinti darbo efektyvumą, keisti įprastus darbo procesus ir kurti naujas profesinės veiklos formas. Kita vertus, automatizuojant paprastesnes teisines užduotis kyla klausimas, kaip jaunieji teisininkai įgis praktinės patirties ir išsiugdys profesinį savarankiškumą, jeigu tradiciniai pirmieji karjeros laipteliai palaipsniui nyks.

Teisininkų ateitis dirbtinio intelekto eroje

Diskusijoje „Teisininkų ateitis DI eroje: greitis ir efektyvumas vs saugumas“ dalyvavo advokatų profesinės bendrijos AVOCAD partneris **Laurynas Staniulis**, agentūros “WHY AI” vadovas, DI ekspertas **Antanas Bernatonis**, Nacionalinio kibernetinio saugumo centro vadovas **Antanas Aleknavičius** ir teisinių technologijų platformos “Temidy” bendrakūrėjas **Karolis Kirkliauskas**. Diskusiją moderavo Mykolo Romerio universiteto profesorius, UNESCO Dirbtinio intelekto, naujųjų technologijų ir inovacijų visuomenei centro vadovas **prof. dr. Paulius Pakutinskas**.

Diskusijoje nagrinėtos technologijų teikiamos galimybės, jų keliamos rizikos ir besikeičiantis teisininko vaidmuo. Pabrėžta, kad DI jau tampa kasdienio teisinio darbo dalimi, leidžiančia greičiau analizuoti didelius informacijos kiekius, rengti dokumentus ir automatizuoti pasikartojančias užduotis. Tačiau kartu kyla esminiai klausimai: kaip užtikrinti DI sugeneruotos informacijos patikimumą, išsaugoti profesines kompetencijas ir išvengti nekritiško pasitikėjimo technologijų pateikiamais rezultatais. Akcentuota, kad DI efektyvumas tiesiogiai priklauso nuo naudotojo gebėjimo tinkamai suformuluoti užduotį, kritiškai vertinti informaciją ir patikrinti galutinį rezultatą.

Ypatingas dėmesys skirtas duomenų apsaugai, kibernetiniam saugumui ir atsakingam DI įrankių pasirinkimui. Diskutuota apie bendrinių ir specializuotų teisinių DI sprendimų skirtumus, konfidencialios informacijos tvarkymą, duomenų nuasmeninimą bei priklausomybę nuo technologijų tiekėjų. Pabrėžta, kad prieš diegiant pažangius sprendimus organizacijoms būtina užtikrinti bazinę skaitmeninę saugą, aiškiai įvertinti naudojamų duomenų jautrumą ir suprasti, kaip pasirinkti įrankiai juos apdoroja. Kartu aptarta bendrų profesinių technologinių sprendimų galimybė, kuri padėtų ir mažesnėms organizacijoms saugiai naudotis DI. Diskusijoje išryškėjo poreikis ieškoti pusiausvyros tarp inovacijų skatinimo ir žmogaus teisių, duomenų saugumo bei profesinio konfidencialumo užtikrinimo.

Svarbi diskusijos tema buvo DI poveikis teisinių paslaugų rinkai, darbo organizavimui ir teisininkų kompetencijų raidai. Nors technologijos gali reikšmingai padidinti darbo našumą, tai savaime nereiškia mažesnių paslaugų kainų, nes būtina įvertinti investicijas į technologijas, jų priežiūrą ir rezultatų tikrinimo sąnaudas. Taip pat svarstyta, kaip automatizavimas paveiks jaunųjų teisininkų karjeros galimybes. DI perimant paprastesnes užduotis, tradiciniai profesinio mokymosi keliai gali siaurėti, todėl organizacijoms teks ieškoti naujų būdų ugdyti specialistų analitinius gebėjimus, profesinį savarankiškumą ir gebėjimą priimti atsakingus sprendimus.

Apibendrinant diskusiją išryškėjo bendra nuostata, kad dirbtinis intelektas turi stiprinti, o ne pakeisti teisininko profesinį mąstymą ir atsakomybę. Technologijų naudojimas reikalauja ne tik naujų skaitmeninių įgūdžių, bet ir aiškių organizacinių taisyklių, skaidrumo, kritinio mąstymo bei nuolatinio mokymosi. Nepaisant skirtingų požiūrių į technologijų plėtros greitį ir būsimus pokyčius teisinių paslaugų rinkoje, sutarta dėl esminio principo – galutinė atsakomybė už teisinio darbo kokybę, priimamus sprendimus ir klientų interesų apsaugą išlieka žmogui. Teisininko ateities konkurencingumą lems gebėjimas derinti technologinį išprusimą su profesine kompetencija, etika ir nepriklausomu sprendimų priėmimu.

Teisininko reputacija: kompetencija, matomumas ir atsakomybė kalbėti

LAW FORUM diskusijoje „Reputacijos įtaka teisininko veiklos sėkmei ir kaip ją kurti“ dalyvavo Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas **Andrius Romanovskis**, „BURGA“ vyresnysis teisininkas, teisės tinklaraštininkas **dr. Tomas Chochrin**, ISM Vadybos ir ekonomikos universiteto profesorė, „Persona Cognita“ įkūrėja **dr. Dominyka Venciūtė**, komunikacijos ir viešojo kalbėjimo trenerė **Neringa Bliūdžiūtė** bei politologas **Linas Kojala**. Diskusiją moderavo komunikacijos strategė **Živilė Navickaitė-Babkin**.

Diskusijoje svarstyta, kaip profesinė kompetencija tampa klientų ir visuomenės pasitikėjimu, kokią įtaką reputacijai turi viešumas ir kada teisininko komunikacija peržengia asmeninio žinomumo kūrimo ribas. Ryškėjo bendra mintis: matomumas savaime nepatvirtina profesionalumo. Reputaciją stiprina kompetencija, rekomendacijos, tiesioginė darbo patirtis ir prasmingas viešas kalbėjimas. Priklausomai nuo turinio ir pateikimo, komunikacija gali tiek didinti, tiek mažinti pasitikėjimą.

Daug dėmesio skirta gebėjimui teisę paaiškinti suprantamai. Kalbant visuomenei, svarbu atsispirti nuo jos klausimų ir poreikių, o ne nuo profesinio žargono ar baimės pasirodyti pernelyg paprastam kolegų akyse. Aiškus ir trumpas tekstas reikalauja pasirengimo, minties atrankos ir praktikos. Taip pat pabrėžta autentiško požiūrio reikšmė: bendriniai įrašai, pasikartojantys pranešimai apie laimėtas bylas ar savarankiškos minties stokojantis dirbtinio intelekto turinys nebūtinai kuria vertę.

Aptarta ir platesnė teisininkų atsakomybė – padėti visuomenei suprasti teisę, vertinti sprendimus ir atpažinti klaidinančią informaciją. Teisinis švietimas vertintas kaip ilgalaikis darbas, kurio nauda neapsiriboja momentiniu dėmesiu.

Nuomonės išsiskyrė dėl komunikacijos intensyvumo ir būdo. Viena pozicija – kalbėti tada, kai atsiranda aktualus klausimas ir galima pateikti naudingą paaiškinimą. Kita – proaktyviai ir nuosekliai rodyti savo kompetenciją, kad auditorija ir žurnalistai žinotų, į ką kreiptis. Skyrėsi ir požiūris į visuotinį raginimą viešai komunikuoti: akcentuota tiek būtinybė mokytis ir įveikti baimes, tiek teisė rinktis savo stiprybes atitinkantį formatą bei viešumo mastą.

Neformali auditorijos apklausa atskleidė atotrūkį tarp noro girdėti daugiau teisininkų viešumoje ir pasirengimo kalbėti patiems. Tarp kliūčių daugiau komunikuoti viešai minėti laikas, įgūdžiai, konfidencialumas ir temų sudėtingumas. Diskusijoje ryškėjo išvada, kad prasminga komunikacija prasideda nuo aiškaus tikslo, auditorijos supratimo ir turinio, kuris gali būti naudingas visuomenei.

LAW FORUM 2026